

UHANALAISTEN LAJIEN METSÄSTÄMINEN KIELLETTÄVÄ METSÄSTYSLAISSA – KANSALAISALOITE

Petri Lampila

Maa- ja metsätalousvaliokunta 11.2.2022

Esityksen kuvat © Micha Fager, ellei toisin mainittu

Metsästyslaki
20 ja 37 §

”METSÄSTYSTÄ ON HARJOITETTAVA
KESTÄVÄN KÄYTÖN PERIAATTEIDEN
MUKAISESTI JA SITEN, ETTÄ
RIISTAELÄINKANNAT EIVÄT
VAARANNU...”

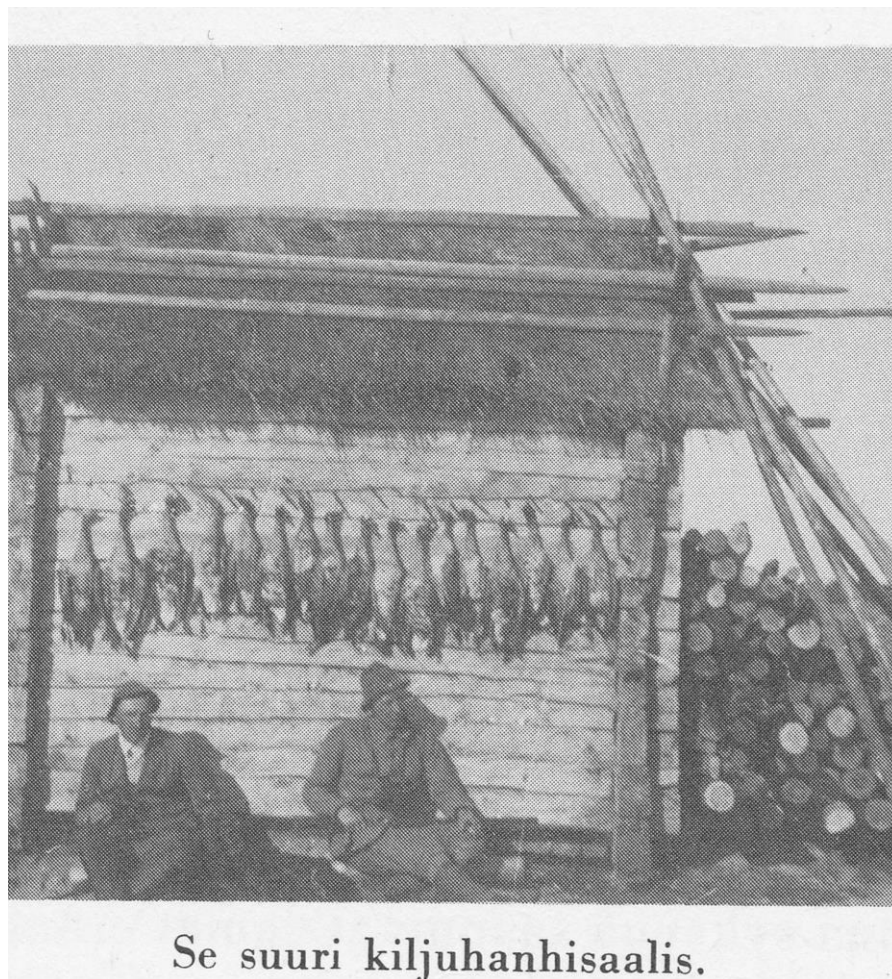
”JOS RIISTAELÄIMEN KANNAN
SÄILYMISEN TAI RIISTAELÄINLAJIN
HÄIRITSEMÄTTÖMÄN LISÄÄNTYMISEN
TURVAAMINEN SITÄ EDELLYTTÄÄ,
RIISTAELÄINLAJI ON RAUHOITETTAVA
MÄÄRÄAJAKSI TAI TOISTAISEKSI”

Silti metsästettävissä
lajeissa on lukuisia
uhanalaisia, mikä sotii
kestävän käytön
periaatteita vastaan

Hyvin alhaiseksi
taantuneen kannan
palautus voi olla
äärimmäisen vaikeaa
ja kallista

Nykyään kiljuhanhia
on yhteensä noin
sata yksilöä
Pohjoismaissa ja laji
on äärimmäisen
uhanalainen

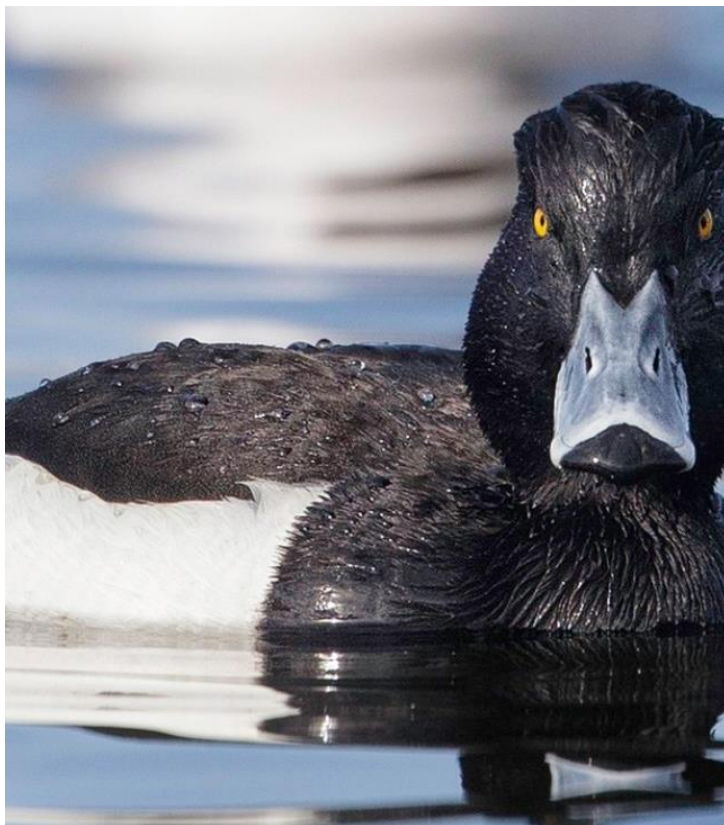

Eino Virkkula 1926: Valkoinen erämaa.

Aloitteen sisältö

LISÄTÄÄN METSÄSTYSLAKIIN MOMENTTI:

"JOS 5 PYKÄLÄSSÄ MAINITTU LAJI ON
SUOMESSA, EUROOPASSA TAI
MAAILMANLAAJUISESTI
UHANALAINEN, SE ON SÄÄDETTÄVÄ
VALTIONEUVOSTON ASETUKSELLA
AINA RAUHOITETUKSI, JOLLEI LAJIA
OLE MUUTOIN LAILLA RAUHOITETTU."

MITÄ ON UHANALAISUUS?

- Eri asia kuin harvinaisuus!
- Melko yleinenkin laji voi olla uhanalainen, jos kanta pienenee nopeasti
 - Esim. kannan pieneneminen 30% kolmen sukupolven aikana = vaarantunut
- Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) ohjeistus
- Suomessa koko lajiston osalta arviointi n. 10 vuoden välein
 - Linnut ja nisäkkäät 2000, 2010, 2015, 2019
- Euroopan ja maailman arvioinnit

Uhanalaisuuden luokat

- LC – Elinvoimainen. Lajin häviämiskahki on pieni.
- NT – Silmälläpidettävä. Lajin tilanne on huolestuttava, mutta se ei täytä uhanalaisuuden kriteerejä.
- VU – **Vaarantunut**. Lajilla on suuri uhka hävitä keskipitkällä aikavälillä.
- EN – **Erittäin uhanalainen**. Lajilla on erittäin suuri uhka hävitä lähitulevaisuudessa.
- CR – **Äärimmäisen uhanalainen**. Lajilla on äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä.
- EX, RE – Hävinnyt luonnosta kokonaan tai alueellisesti.

”Jos riistaeläimen kannan säilymisen tai riistaeläinlajin häiritsemättömän lisääntymisen turvaaminen sitä edellyttää, riistaeläinlaji on rauhoitettava määrääjaksi tai toistaiseksi”

© Peter Trimmings/Creative commons

ALOITTEEN LAJIT

- Suomessa äärimmäisen uhanalainen: punasotka*
- Suomessa erittäin uhanalainen: tundrametsähanhi, tukkasotka, haahka*, nokikana
- Suomessa vaarantunut: taigametsähanhi, haapana, jouhisorsa*, heinätavi, pyy, riekko, harmaalokki, merilokki, hilleri
- Maailmanlaajuisesti vaarantunut: Alli

* = myös kansainvälisesti uhanalaisia

Mitä aloite EI koske?

- Merimetso, valkoposkihanhi
 - eivät ole uhanalaisia
- Susi, ahma
 - ovat jo nyt metsästyslain 37§ mukaan aina rauhoitettuja. Niiden metsästys perustuu metsästyslain 41§ mukaisiin poikkeuslupiin.

Esitettyä kritiikkiä 1

“Metsästys ei ole uhanalaisuuden pääsyy”

- Useimmilla lajeilla näin ei olekaan. Mutta muutenkin vähenevillä lajeilla metsästys voi kiihdyttää vähenemistä ja vaikeuttaa kannan palautumista.

“Aloite on IUCN:n ohjeiden vastainen, päätökset rajoituksista pidettävä erillään uhanalaisarvioinnista”

- Varsinainen päätös pitääkin irrottaa uhanalaisarvioinnista (mm. metsästettävä populaatio)
- Jos aineisto osoittaa kannan palautuneen ei-uhanalaiseksi, metsästys voi olla hyväksyttävää (esim. kanalinnut)
- Vrt. luonnonsuojelulain mukaan uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat lajit, pohjautuvat uhanalaisarviointiin – aloite ei hae automaattista linkkiä punaiseen kirjaan.

Esitettyä kritiikkiä 2

"Metsästettävyyttä pitää arvioida myös muilla tavoin kuin uhanalaisstatuksella"

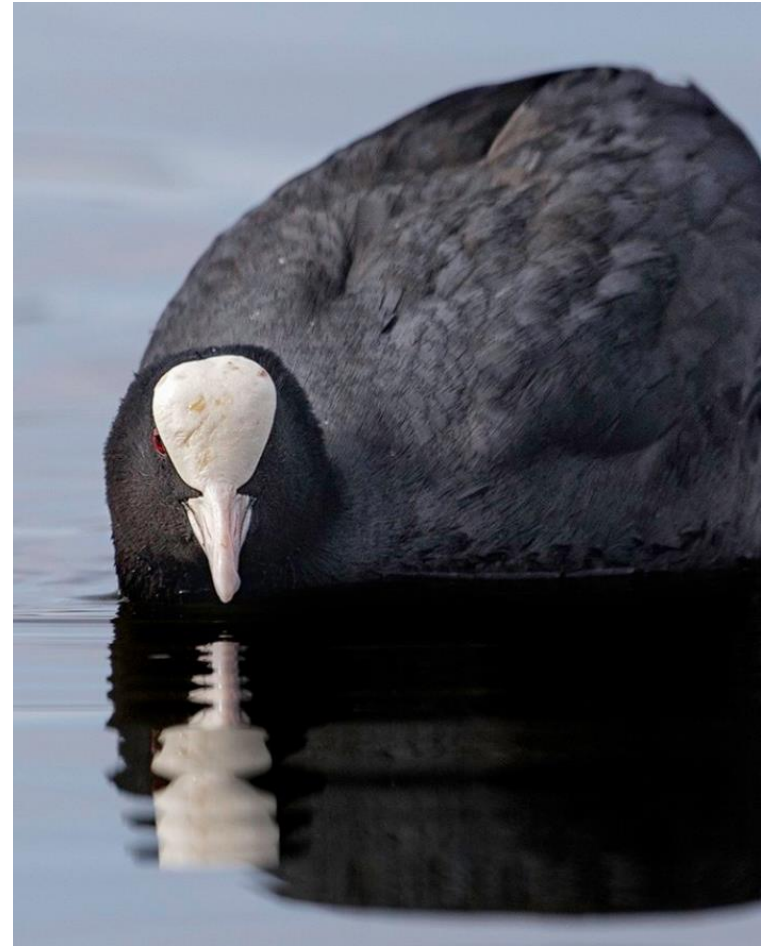
- Pitää paikkansa - elinvoimaisen tai silmällä pidettävän lajin ei kuulukaan automaattisesti olla metsästettävä

"Kymmenen vuoden välein tehtävä arviointi on liian kankea järjestelmä metsästyksen sääntelyyn"

- Riista- ja rauhoittamattomien lajien uhanalaistyyppinen arviointi voidaan toteuttaa myös varsinaisten arviointin ulkopuolella, jos kanta vaikuttaa palautuneen ei-uhanalaiseksi tai ei-uhanalainen laji vähenee yllättäen

Yhteenveto

- Uhanalaisten lajien metsästäminen sotii nykyisen metsästyslain sekä kestävän käytön periaatteita vastaan, täsmennys selkeyttäisi tilannetta
- Aloitteen tekniset ongelmat vähäisiä ja ratkaistavissa
- Kevyt sääntelyn keino, rauhoitus määräaikainen
- Vaikutukset metsästysmahdollisuuksiin vähäisiä, esimerkiksi uhanalaiset vesilinnut ovat muodostaneet noin 10% vesilintusaaliista
- **Helppo keino torjua luontokatoa!**

KIITOS!
